

БОРЩАГІВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА
Бучанського району Київської області
28 сесія VIII скликання

РІШЕННЯ

18 грудня 2025 року

№ _____ - 28-VIII

с. Петропавлівська Борщагівка

**Про затвердження Програми розвитку
та функціонування української мови як
державної в усіх сферах суспільного
життя у Борщагівській сільській
територіальній громаді на 2026–2028
роки**

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 березня 2024 р. № 243-р, Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року № 596-р., з метою забезпечення додержання конституційних гарантій і створення умов для всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на території Борщагівської сільської територіальної громади, сприяння опануванню української мови та підвищення престижу використання, посилення її ролі в українському суспільстві як засобу зміцнення державної єдності, захисту національного мовно-культурного та мовно-інформаційного простору, сільська рада, -

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя у Борщагівській сільській територіальній громаді на 2026–2028 роки (додається).

2. Визначити головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем Програми управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Бучанського району Київської області.

3. Управлінню фінансів Борщагівської сільської ради Бучанського району Київської області при формуванні показників бюджету на відповідні роки, за поданням управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Бучанського району Київської області, передбачити потребу в асигнуваннях на реалізацію заходів Програми, виходячи з реальних можливостей бюджету та його пріоритетів.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію з соціально-гуманітарних питань Борщагівської сільської ради.

Сільський голова

Олесь КУДРИК

Підготовлено:

Лариса ЛАХТАДИР

Додаток 1

до рішення 28 сесії VIII скликання
Борщагівської сільської ради Бучанського
району Київської області
від 18 грудня 2025 р. № ____-28-VIII

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням 28 сесії VIII скликання
Борщагівської сільської ради Бучанського
району Київської області
від 18 грудня 2025 р. № ____ - 28-VIII

ПРОГРАМА

**розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах
суспільного життя у Борщагівській сільській територіальній громаді
Бучанського району Київської області на 2026-2028 роки**

ПАСПОРТ
Програми розвитку та функціонування української мови
як державної в усіх сферах суспільного життя
у Борщагівській сільській територіальній громаді
на 2026-2028 роки (далі – Програма)

1.	Ініціатор розроблення Програми	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Бучанського району Київської області
2.	Розробник Програми	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Бучанського району Київської області
3.	Співрозробники Програми	Структурні підрозділи Борщагівської сільської ради, заклади/установи освіти, культури, спорту Борщагівської сільської ради
4.	Головний розпорядник коштів	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Бучанського району Київської області
5.	Відповідальний виконавець Програми	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Бучанського району Київської області
6.	Учасники Програми	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Бучанського району Київської області, управління, відділи структурні підрозділи Борщагівської сільської ради, заклади дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти, Центр культури та дозвілля, Публічна бібліотека, Сільська бібліотека-філія с. Петропавлівська Борщагівка, Комунальний заклад освіти сфери культури «Борщагівська школа мистецтв», Комунальна установа «Спортивно-культурний комплекс «Софіївський», Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр», відділ інформаційно-аналітичної роботи та комунікацій з громадськістю
7.	Термін реалізації Програми	2026-2030 роки
8.	Контроль за виконанням Програми	Постійна комісія з соціально-гуманітарних питань Борщагівської сільської ради
9.	Фінансування Програми	Місцевий бюджет Борщагівської сільської ради
10.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	Уточнюється при формуванні бюджету на відповідні роки

I. Аналіз виконання Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя у Борщагівській сільській територіальній громаді за 2023-2025 роки

Українська мова як засіб спілкування та інтелектуального виявлення особистості відображає самобутність багатомільйонного українського народу і є основою його духовності та історичної пам'яті, безцінною і невичерпною скарбницею культурного надбання народу.

Українська мова як єдина державна мова виконує функції мови міжетнічного спілкування, є гарантією захисту прав людини для кожного українського громадянина незалежно від його етнічного походження, а також є фактором єдності і національної безпеки України.

Відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон) статус української мови як єдиної державної мови передбачає обов'язковість її використання на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя, які визначені цим Законом.

Практична реалізація положень Закону сьогодні є критично важливою для забезпечення стійкості держави, місцевих громад, згуртованості всього українського народу у протидії ворогові під час повномасштабної війни російської федерації проти України. Чітке виконання вимог Закону значною мірою залежить від поінформованості людей, яких ці вимоги стосуються, а також від контролю за їх виконанням.

Усвідомлюючи роль української мови як чинника об'єднання й консолідації України, засобу зміцнення єдності українського народу, заклади культури громади спрямовують свою діяльність на проведення культурно-просвітницьких заходів щодо виховання свідомого ставлення до мовних традицій, підвищення мовної культури та загального рівня духовної культури населення, зміцнення державного статусу української мови.

В умовах збройної агресії російської федерації проти України питання належного функціонування державної мови, яка є визначальним чинником і головною ознакою національної ідентичності, базовим системотвірним складником української нації, набуває сьогодні ключового значення. Повномасштабне вторгнення росії в Україну підштовхнуло мільйони українців до переосмислення свого культурного коріння та своєї національної ідентичності. Сьогодні всі ми є свідками значного ментального зсуву у національному самовизначенні – підтримка української як єдиної державної мови безпрецедентна за всі роки незалежності. Саме мова є головною рушійною силою змін національної свідомості, інструментом, який об'єднує, консолідує суспільство та допомагає Україні стати сильнішою.

Стрімко зростає попит на фахову допомогу в питанні опанування та удосконалення володіння українською мовою. З огляду на зазначене, необхідно налагодити системну скоординовану роботу щодо створення додаткових можливостей для опанування державної мови мешканцями громади та внутрішньо переміщеними особами.

Українська книга – чинник поширення української мови, розвитку української літератури та культури. Вона закладає фундамент патріотичного виховання дітей і молоді, і без неї неможливе формування свідомого громадянина європейської країни. Читання українською мовою виступає важливим засобом навчання мови. У процесі читання закріплюється знання лексики та граматики мови, виховується відчуття мови, закріплюються фонетичні навички, а отже читання сприяє оволодінню усним мовленням.

У Публічній бібліотеці Борщагівської сільської ради зареєстровано 536 читачів. Книжковий фонд становить 5206 екземплярів книг. Сільська бібліотека-філія с. Петропавлівська Борщагівка має книжковий фонд 5467 книжок, зареєстровано читачів 558 осіб.

З метою поповнення бібліотечного фонду Публічної бібліотеки та сільської бібліотеки-філії у с. Петропавлівська Борщагівка протягом 2023-2025 років здійснено закупівлі книг на суму 1483,7 тис.грн (6328 екземплярів книг).

Бібліотеки Борщагівської сільської територіальної громади облаштовані як культурно-просвітницькі та дозвіллі центри.

З метою забезпечення розвитку і функціонування української мови як державної, підвищення культури мовлення, поновлення та розвитку мовних традицій, поширення знань щодо історії та сучасних змін, які відбулися в українській мові, виховання любові, поваги, шанобливого ставлення до неї та національної свідомості у жителів громади, опановування нововведення чинного правопису української мови у Борщагівській сільській територіальній громаді з 2022 року організовано роботу безкоштовного мовного клубу з підвищення рівня володіння державною мовою. Протягом 2023-2025 років проведено 110 зустрічей клубу.

Мовний клуб функціонує впродовж навчального року, зустрічі проходять щосуботи. Учасниками мовного клубу є мешканці Борщагівської сільської територіальної громади та внутрішньо переміщені особи.

Учителі української мови й літератури закладів загальної середньої освіти спільно з працівниками закладів культури, проводять засідання мовного клубу «Діалоги українською» на базі Публічної бібліотеки Борщагівської сільської ради.

До кожної теми засідання працівники закладів культури готують: книжкові та мистецькі виставки, презентації новинок літератури, зустрічі з художниками, письменниками та поетами; інформаційні та патріотичні заходи, знайомлять із традиційною вишивкою, українським костюмом, стравами, звичаями та обрядами українців.

Окрім безкоштовних засідань мовного клубу «Діалоги українською», у Публічній бібліотеці утворено читацькі клуби для підлітків «Літературна майстерня» та для дорослих «Крилатим ґрунту не треба», у сільській бібліотеці-філії с. Петропавлівська Борщагівка діє дитячий літній табір «Книголюби» та дитячий творчий клуб «Читайлики».

У рамках проекту «Читай українське» на сторінках у соціальній мережі Фейсбук Публічної бібліотеки та сільської бібліотеки-філії с. Петропавлівська Борщагівка відбуваються презентації книг українських авторів та знайомство з

видатними українськими письменниками та поетами. Періодично проходять виставки літератури «Читай українською».

У Публічній бібліотеці організовано роботу міні-музею ляльки-мотанки майстрині Оксани Скляренко, постійнодіючої виставки творчих робіт мешканців територіальної громади «Таланти твої, Борщагівська громадо».

Бібліотеки громади приділяють особливу увагу збереженню та розвитку рідної мови, сприяють розвитку читання та опануванню державної мови, організовують акції та заходи, спрямовані на привернення уваги до українських книжок у бібліотечних фондах, популяризацію читання та розвитку популярної літератури рідною мовою. У бібліотеках проводяться екскурсії для вихованців закладів дошкільної освіти, тематичні заходи для учнів ліцеїв.

У Борщагівській сільській територіальній громаді здійснює свою діяльність Комунальний заклад позашкільної освіти «Центр дитячої та юнацької творчості «Апельсин Плюс», який працює за напрямками освіти, культури, молодіжної політики, підтримки молодіжних ініціатив та національно-патріотичного виховання.

У закладі діють 48 гуртків (85 груп). Контингент вихованців становить 1474 учні з урахуванням відвідування вихованцями декількох гуртків.

У КЗПО «Центр дитячої та юнацької творчості «Апельсин Плюс» успішно реалізується регіональний інноваційний освітньо-виховний проєкт «Нащадки нескорених». Складовою проєкту є історична робота, надання домедичної допомоги, психологічні практики, безпека життєдіяльності, народна творчість, майстер – класи, українознавчі заходи тощо.

У рамках проєкту «Нащадки нескорених» проведено тематичні заходи, конкурси, флешмоби, інші активності, заходи, присвячені державним святам, пам'ятним датам та визначним подіям в історії України, включаючи концерти, виставки та майстер-класи. Проведено виховні заходи, пов'язані з героїзацією осіб, які віддали життя за незалежність та суверенітет України, а саме військовослужбовців та невинно загиблих під час російсько-української війни та вшанування їх пам'яті.

У Центрі культури і дозвілля Борщагівської сільської ради працюють 5 колективів: народний аматорський колектив «Барви», народний колектив народної та авторської пісні «Перлина Петропавлівки», народний вокальний гурт «Чураївна», молодіжний хореографічний колектив народного танцю «Барвінок-Концерт» та вокальний молодіжний колектив «Голос Вільних».

Працівники закладів культури та аматорські колективи Центру культури і дозвілля беруть активну участь у відзначенні державних та професійних свят і ювілейних дат, а також є осередком мистецького, молодіжного та волонтерського руху.

Колективи Центру культури і дозвілля популяризують українську культуру, традиції у громаді, на теренах України та за кордоном.

У Комунальному закладі освіти сфери культури «Борщагівська школа мистецтв» 615 дітей здобувають початкову спеціалізовану мистецьку освіту. Класи школи естетичного виховання знаходяться у селах Софіївська Борщагівка та Петропавлівська Борщагівка.

У Борщагівській школі мистецтв працюють 13 утворених учнівських колективів: вокальні, інструментальні, хореографічний та театральний.

Комунальним закладом освіти сфери культури «Борщагівська школа мистецтв» було започатковано і успішно презентовано протягом 2023-2024 років у закладах загальної середньої освіти Борщагівської громади мистецький проєкт для дітей «Культурна спадщина України», який складається із двох блоків концертів-лекцій.

Перший блок «Національні особливості народного танцю» включає в себе презентацію українських народних танців різних регіонів України, народних гулянь та календарно-обрядових традицій.

Другий блок «Пісня – душа народу» концерт-лекція, під час якого вихованці мистецької школи презентували глядачам українську народну пісню у різних складах, виконання та варіація за допомогою музичних інструментів та вокалу.

У 2023-2025 роках у закладах освіти, культури, спорту проведені заходи національно-патріотичного спрямування, приурочені до державних свят, ювілеїв, видатних подій загальнодержавного та регіонального рівня, присвячених вшануванню видатних осіб українського державотворення, борців за незалежність України.

У Борщагівській громаді проводяться різноманітні творчі конкурси знавців української мови, літературні вечори тощо. Проводяться тематичні виховні години у рамках відзначення Шевченківських днів, конкурсу читців «І слово твоє буде вічно з нами», відкриті перегляди літератури у шкільних бібліотеках «Мова - духовний скарб нації». Проводяться тематичні виховні заходи в класах з метою виховання відповідального ставлення до рідної мови, присвячених Дню української писемності та мови, Міжнародному дню рідної мови

У закладах освіти та культури Борщагівської територіальної громади проводяться зустрічі із місцевими та відомими поетами, письменниками: у бібліотеках проведено зустрічі із місцевими письменниками та поетами: Мілою Сонячною, Тетяною Петровською, Ольгою Заїкою, Оксаною Дібровою (Фаїна Прус), а також із Зіркою Захарівною Мензатюк.

Здобувачі освіти Борщагівської територіальної громади беруть участь та здобувають призові місця у Всеукраїнській українознавчій грі «Соняшник», Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика, Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості, присвяченому Шевченківським дням, Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, Всеукраїнському конкурсі «Об'єднаймося ж, брати мої!», Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської і студентської молоді імені Тараса Шевченка, Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури. Учні закладів загальної середньої освіти Борщагівської територіальної громади беруть участь і здобувають перемоги у Всеукраїнських учнівських предметних олімпіадах, у щорічних конкурсах на кращу творчу та науково-дослідницьку, пошукову роботу серед учнівської молоді з вивчення невідомих сторінок історії та культури рідного краю (фотографії, живопис, література, тематичні екскурсії). Також діти та

учнівська молодь громади беруть активну участь у конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України (відділення — філологія, секції: літературознавство, українська мова).

Твори учнів закладів загальної середньої освіти Борщагівської сільської територіальної громади увійшли до трьох томів альманаху «Звитязна Київщина: хроніки героїзму».

Щороку переможцям обласних, Всеукраїнських, Міжнародних олімпіад; інтелектуальних, мовно-літературних, історико-краєзнавчих, творчих, мистецьких конкурсів, фестивалів та виставок, спортивних змагань та чемпіонатів з видів спорту призначається стипендія сільського голови, а керівникам, які підготували дітей – виплата одноразової грошової винагороди.

Рішенням сесії Борщагівської сільської ради від 30.07.2024 № 442 утворено Координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Борщагівській сільській раді.

На засіданнях координаційної ради розглядаються питання здійснення системної роботи з формування української ідентичності у процесі національно-патріотичного виховання учнів закладів загальної середньої та позашкільної освіти Борщагівської сільської ради; реалізації проєктів Президента України «Пліч-о-пліч всеукраїнські шкільні ліги» та «Пліч-о-пліч згуртовані громади»; окремих заходів Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя у Борщагівській сільській територіальній громаді Бучанського району Київської області (діяльність мовних клубів з удосконалення володіння українською мовою); меморіалізація Захисників та Захисниць України у Борщагівській сільській територіальній громаді; використання державної символіки у благоустрої населених пунктів та під час проведення заходів; робота закладів освіти, культури з наряду української національної та громадянської ідентичності, національно-патріотичного виховання; реалізація Інноваційного освітньо-виховного проєкту «Нащадки нескорених» - як фундаменту для становлення особистості-патріота та складова державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в Центрі дитячої та юнацької творчості «Апельсин Плюс».

II. Визначення проблеми, на вирішення якої спрямована Програма на 2026-2030 роки

Серед ключових проблемних питань щодо розвитку та функціонування державної мови, які потребують вирішення:

відсутність системних заходів щодо зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації;

недостатній рівень обізнаності жителів громади про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах суспільного життя громади;

тенденція до зниження рівня читання в молодіжному середовищі та серед дорослого населення;

низький рівень книговидавничої справи, необхідність налагодження системи видання творів місцевих авторів з метою поповнення бібліотечних фондів;

недостатні темпи впровадження дієвих заходів для мотивування жителів громади та внутрішньо переміщених осіб до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, залучення їх до участі у культурно-мистецьких заходах;

недостатній рівень запровадження в місцевих засобах масової інформації контенту, спрямованого на підвищення престижу української мови, поширення контенту національно-патріотичного спрямування;

відсутність дієвого механізму підтримки соціально важливих мистецьких проєктів щодо популяризації історико-культурної спадщини українського народу.

Послідовне вирішення мовних проблем, зміцнення державного статусу української мови в усіх сферах життя, розширення меж функціонування української мови, забезпечення її усебічного розвитку як консолідуючої сили жителів громади, зумовлює необхідність затвердження Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя у Борщагівській сільській територіальній громаді Бучанського району Київської області на 2026-2030 роки (далі – Програма).

Програма визначає основні напрями, пріоритети, завдання розвитку та функціонування української мови на 2026-2030 роки, конкретизує механізми, основні заходи реалізації, терміни, прогнозовані обсяги фінансового забезпечення виконання Програми. Масштабність та успішність цієї роботи в громаді напряму залежить від системності підходу, використання місцевої освітньої, культурної інфраструктури, засобів масової інформації та людського потенціалу.

Реалізація Програми забезпечить поширення функцій та сфер вживання державної мови, промоцію української культури в усіх її проявах, формування цілісного національного інформаційно-культурного простору, популяризацію української мови, культури та історичної свідомості української нації.

III. Мета Програми

Метою Програми є:

забезпечення додержання конституційних гарантій і створення умов для всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя Борщагівської сільської територіальної громади, посилення її консолідуючої ролі в українському суспільстві як засобу зміцнення державної єдності, підвищення її ролі в забезпеченні територіальної цілісності та національної безпеки України;

підвищення престижу використання, мотивування населення громади до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, створення додаткових можливостей для опанування української мови; виховання шанобливого ставлення до державної мови як засобу єднання українського суспільства та зміцнення його української ідентичності, формування патріотизму у громадян України;

посилення її ролі як засобу зміцнення державної єдності, захисту національного мовно-культурного та мовно-інформаційного простору, підтримка розвитку національної культури.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів вирішення проблеми, обсягів та джерел фінансування; строки та етапи виконання Програми

Мету Програми та вирішення проблемних питань передбачається досягти шляхом:

реалізації цілісної державної політики, спрямованої на всебічний розвиток і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя;

вироблення дієвого механізму для зміцнення державного статусу української мови шляхом проведення комплексу заходів, спрямованих на підтримку та популяризацію української мови, мотивування населення громади до вивчення, навчання та спілкування українською мовою;

забезпечення дотримання посадовими і службовими особами органів державної влади та органів місцевого самоврядування, іншими посадовими та службовими особами вимог закону щодо обов'язковості використання державної мови під час виконання своїх посадових обов'язків, недопущення її дискримінації;

створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах, забезпечення реалізації громадянами права на одержання інформації та послуг українською мовою, проведення інформаційно-роз'яснювальних кампаній серед населення щодо важливості і актуальності вивчення та використання української мови в повсякденному житті, публічній та приватній сферах;

покращення якості викладання державної мови в закладах освіти, сприяння вивченню української мови учнівською і студентською молоддю, підвищення рівня володіння українською мовою педагогічних та науково-педагогічних працівників, забезпечення неухильного дотримання закладами освіти законодавства України в частині провадження освітнього процесу українською мовою на всіх рівнях здобуття освіти;

створення умов для розвитку читання та популяризації української літератури, запровадження регулярних комунікаційних кампаній щодо популяризації читання як звички та корисної дозвіллевої практики, інструменту досягнення персонального та професійного успіху впродовж життя шляхом популяризації української художньої літератури;

забезпечення відповідного рівня поповнення бібліотечних фондів творами сучасних українських письменників, перекладами на українську мову творів сучасних зарубіжних письменників, сучасною дитячою літературою, словниками тощо, широкого залучення дітей та підлітків до культурного надбання;

підтримки книговидавничої справи у громаді, зокрема видання книг українською мовою, у тому числі книг місцевих авторів;

створення, постійного розширення та забезпечення функціонування у громаді розгалуженої мережі мовних курсів, розмовних клубів, ініціатив, проєктів, здійснення інших заходів щодо сприяння опануванню державної мови;

мотивування населення громади та внутрішньо переміщених осіб до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проєктів, залучення їх до участі у культурно-мистецьких заходах;

розширення сфери застосування української мови дітьми та молоддю як невід'ємного елемента національно-патріотичного виховання;

запровадження в місцевих засобах масової інформації рубрик, програм, проєктів, спрямованих на підвищення престижу української мови, поширення контенту національно-патріотичного спрямування, що популяризує українську історію, мову та культуру, сприяння культурному розвитку та патріотичному вихованню жителів громади;

сприяння процесам національно-культурного відродження суспільства, культурному і духовному розвитку, патріотичному вихованню жителів громади через проведення культурно-мистецьких заходів, реалізацію відповідних проєктів.

V. Обсяги та джерела фінансування, строки та етапи виконання Програми

Фінансування Програми здійснюється відповідно до чинного законодавства України за рахунок коштів місцевого бюджету Борщагівської сільської територіальної громади, а також інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Обсяги фінансування Програми визначаються при формуванні показників бюджету на відповідні роки, передбачаючи потребу в асигнуваннях на реалізацію заходів Програми, виходячи з реальних можливостей бюджету та його пріоритетів. Можливе залучення благодійних внесків та інших джерел надходжень, не заборонених законодавством.

Терміни реалізації Програми – 2026-2030 роки.

VI. Перелік завдань (напрямів) та заходів Програми

Серед основних завдань Програми:

зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації;

забезпечення дотримання посадовими і службовими особами органів державної влади та органів місцевого самоврядування, іншими посадовими та службовими особами вимог закону щодо обов'язковості використання державної мови під час виконання своїх посадових обов'язків, недопущення її дискримінації;

мотивування населення України до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проєктів;

забезпечення промоції читання як одного із чинників розвитку і функціонування української мови;

поширення культурного продукту, виконаного українською мовою;
покращення якості викладання державної мови в закладах освіти;
створення в громаді додаткових можливостей для опанування державної мови;

створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах суспільного життя, забезпечення реалізації громадянами права на одержання інформації та послуг українською мовою, розширення україномовного інформаційного простору.

Програма визначає напрями та заходи щодо розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах, у сфері культури, суспільного життя на всій території Борщагівської сільської територіальної громади, обґрунтовує ресурсні потреби на 2026-2030 роки.

Програма містить перелік напрямів діяльності та заходів із визначенням джерел і орієнтовних обсягів фінансування та очікуваних результатів (додаток).

VII. Очікувані результати виконання Програми, визначення її ефективності

Виконання Програми забезпечить:

повноцінне функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території громади, збереження ідентичності української нації, єдності України;

посилення функції державної мови як об'єднавчого і консолідуючого чинника в суспільстві і засобу зміцнення державної єдності України, створення необхідних умов для утвердження української мови, набуття нею рис престижності, перспективності та авторитетності;

забезпечення обов'язкового використання державної мови у діяльності структурних підрозділів, підприємств, закладів, установ та організацій Борщагівської сільської ради, збільшення кількості посадових і службових осіб, що підвищили кваліфікацію з володіння українською мовою;

організація системної роботи з опанування державної мови для місцевих мешканців та внутрішньо переміщених осіб, створення додаткових можливостей для опанування державної мови внутрішньо переміщеними особами та зростання частки громадян, які використовують українську мову в побуті;

збільшення кількості проведених культурно-мистецьких, інформаційно-просвітницьких та інших заходів, спрямованих на популяризацію української мови та заходів патріотичного спрямування;

збільшення проєктів, спрямованих на промоцію читання та читацької культури серед жителів громади, заохочення до читання якомога більше соціальних груп населення громади, насамперед дітей та молоді, осіб з інвалідністю та які потребують соціальної адаптації;

збільшення обсягу поповнення бібліотечних фондів громади україномовною літературою та періодичними виданнями та зростання частки українських книг у фондах Публічної бібліотеки Борщагівської сільської ради

та Сільської бібліотеки-філії с. Петропавлівська Борщагівка, у бібліотеках закладів загальної середньої освіти;

створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах суспільного життя та дотримання прав жителів громади на отримання інформації та послуг державною мовою;

створення відповідного національно-культурного та мовно-інформаційного простору з метою забезпечення мовних прав жителів громади, популяризації української мови та культури.

VIII. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Розробником Програми є управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Бучанського району Київської області.

Програма виконується шляхом здійснення її заходів та завдань виконавцями, які несуть відповідальність за їх виконання. До реалізації заходів Програми можуть залучатися інші органи місцевого самоврядування, комунальні та громадські установи й організації, інститути громадянського суспільства, діяльність яких спрямована на розвиток української культури та мови.

Координація виконання Програми покладається на управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради.

Контроль за виконанням Програми покладається на постійну комісію з соціально-гуманітарних питань Борщагівської сільської ради.

Сільський голова

Олесь КУДРИК

**Додаток до Програми розвитку
та функціонування української мови
як державної в усіх сферах
суспільного життя у Борщагівській
сільській територіальній
громаді на 2026 – 2030 роки**

**Напрями діяльності та заходи Програми розвитку та функціонування української мови як державної
в усіх сферах суспільного життя у Борщагівській сільській територіальній громаді
Бучанського району Київської області на 2026 – 2028 роки**

№ з/п	Назва напрямку (завдання)	Перелік заходів Програми	Термін виконан- ня заходу	Виконавці	Очікуваний результат
1.	Зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації	1.1. Проведення моніторингу мовно-культурної ситуації та функціонування української мови в різних сферах життя у Борщагівській сільській територіальній громаді	2026-2028	Виконавчий комітет Борщагівської сільської ради, управління освіти, культури, молоді та спорту	Отримання об'єктивної інформації про стан розвитку та функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя, збереження української культури на території області
		1.2. Забезпечення дотримання законодавства про державну мову у відповідних сферах суспільного життя та території Борщагівської сільської ради, в тому числі, виробниками товарів, надавачами послуг та виконавцями робіт, при здійсненні обслуговування споживачів у сферах торгівлі, транспорту, фізкультурно-оздоровчої діяльності, громадського харчування, побутового, соціального	2026-2028	Виконавчий комітет Борщагівської сільської ради	Забезпечення вимог чинного законодавства України про мову, зміцнення державного статусу української мови, сприяння зміцненню та утвердженню української мови як державної в усіх

		та медичного обслуговування тощо			сферах суспільного життя, формування якісного україномовного середовища
	Зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації	1.3. Забезпечення виконання вимог нормативно-правових актів щодо функціонування державної мови під час проведення публічних заходів, інформаційних кампаній, культурно-масових, туристичних, спортивно-масових, освітніх та молодіжних заходів	2026-2028	Виконавчий комітет Борщагівської сільської ради	Забезпечення вимог чинного законодавства України про мову, зміцнення державного статусу української мови, сприяння зміцненню та утвердженню української мови як державної в усіх сферах суспільного життя, формування якісного україномовного середовища
		1.4. Забезпечення контролю за розташуванням зовнішньої реклами, використанням іншомовних рекламних вивісок, з дотриманням вимог мовного законодавства	2026-2028	Виконавчий комітет Борщагівської сільської ради	Забезпечення вимог чинного законодавства України про мову, зміцнення державного статусу української мови, сприяння зміцненню та утвердженню української мови як державної в усіх сферах суспільного життя, формування якісного україномовного середовища
		1.5. Забезпечення контролю за поданням інформації українською мовою на об'єктах інформаційно-орієнтаційної системи населених пунктів і територій (вуличні вказівники, адресні покажчики, дорожні знаки, інформаційні табло тощо)	2026-2028	Виконавчий комітет Борщагівської сільської ради	Забезпечення вимог чинного законодавства України про мову, зміцнення державного статусу української мови, сприяння зміцненню та утвердженню української

					мови як державної в усіх сферах суспільного життя, формування якісного україномовного середовища
		1.6. Реалізація проєктів, проведення конференцій, форумів, семінарів-нарад, соціологічних досліджень, інших заходів з питань формування та реалізації державної мовної політики в громаді	2026-2028	Управління, відділи, структурні підрозділи Борщагівської сільської ради	Зміцнення статусу української мови вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації, формування якісного україномовного середовища
		1.7. Участь у Всеукраїнському радіодиктанті національної єдності	2026-2028	Управління, відділи, структурні підрозділи Борщагівської сільської ради	Формування україномовного середовища, підвищення престижу і авторитетності української мови, підвищення ролі української мови як національної цінності та важливого атрибута національної ідентичності
2.	Забезпечення дотримання посадовими особами Борщагівської сільської ради вимог закону щодо обов'язковості використання державної мови під час виконання своїх посадових обов'язків, недопущення її дискримінації	2.1. Забезпечення дотримання вимог законодавства про державну мову в Борщагівській сільській територіальній громаді	2026-2028	Управління, відділи, структурні підрозділи Борщагівської сільської ради	Забезпечення застосування державної мови посадовими особами Борщагівської сільської ради під час виконання своїх посадових обов'язків
		2.2. Забезпечення підвищення кваліфікації посадових осіб органів місцевого самоврядування за загальною кваліфікаційною програмою підвищення кваліфікації «Ділова українська мова для посадових осіб місцевого самоврядування»	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради	Підвищення рівня професійної компетентності, практичних навичок усного і писемного спілкування, широкої мовленнєвої

					практики посадових осіб місцевого самоврядування у процесі виконання посадових обов'язків
3.	Мотивування населення Борщагівської сільської територіальної громади до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізація відповідних проєктів	3.1. Проведення Всеукраїнських, обласних, регіональних заходів: фестивалів, конкурсів, концертних програм, акцій, реалізації проєктів, спрямованих на підтримку і популяризацію української мови, підвищення престижу її використання, в тому числі заходів, присвячених Дню української писемності та мови, Міжнародному дню рідної мови	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Заклади освіти Заклади культури	Реалізація проєктів, спрямованих на популяризацію та підвищення престижу української мови серед широких верств населення, сприяння процесам національно-культурного відродження суспільства, культурному і духовному розвитку, патріотичному вихованню жителів Борщагівської громади
		3.2. Проведення заходів національно-патріотичного спрямування, в тому числі приурочених до державних свят, ювілеїв, видатних подій загальнодержавного та регіонального рівня, присвячених вшануванню видатних осіб українського державотворення, борців за незалежність України	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Заклади освіти Заклади культури	Формування патріотичної свідомості, національної ідентичності через українську мову, шанобливого ставлення до героїв боротьби за незалежність України та вшанування видатних особистостей регіону, підвищення ролі української мови як національної цінності та важливого атрибута національної ідентичності
		3.3. Обласний огляд-конкурс читців ім. Т.Шевченка	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту, заклади	Мотивування населення до вивчення української мови через творчість Т. Шевченка, підвищення ролі

				освіти та культури	української мови як національної цінності та важливого атрибута національної ідентичності
		3.4. Літературні читання, присвячені творчості Ліни Костенко	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту, заклади освіти та культури	Мотивування населення до вивчення української мови через творчість української поетеси Ліни Костенко, виховання любові до українського слова, підвищення престижу української мови
	Мотивування населення Борщагівської сільської територіальної громади до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізація відповідних проєктів	3.5. Реалізація проєктів, спрямованих на збереження та популяризацію народних традицій, української народної творчості, духовно-історичної спадщини України	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту, заклади освіти та культури	Зміцнення духовних основ українського суспільства шляхом використання культурної спадщини українського народу, кращих народних звичаїв, традицій, обрядів; розширення доступу до історико-культурних цінностей регіону
		3.6. Мотивування учнівської молоді до вивчення, навчання та спілкування українською мовою шляхом:	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Заклади освіти Заклади культури	Формування національно свідомої особистості, її духовного світу з орієнтацією на цілісні світоглядні цінності українського народу, розширення сфери застосування української мови дітьми та молоддю як невід'ємного елемента національно-патріотичного виховання
		3.6.1. участі у Всеукраїнській українознавчій грі	2026-2028	Управління	Піднесення престижу

		«Соняшник», Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, Всеукраїнському конкурсі «Об'єднаймося ж, брати мої!»		освіти, культури, молоді та спорту Заклади освіти та культури	української мови, стимулювання учнівської молоді до вивчення української мови і літератури
		3.6.2. залучення обдарованої молоді до творчо-пошукової і науково-дослідницької роботи з української мови і літератури, участь учнівської молоді в олімпіадах з української мови та літератури і в роботі МАН (Борщівське територіальне відділення)	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Заклади освіти	Виховання в учнівської молоді патріотизму та любові до рідного слова, мотивування до вивчення української мови
		3.6.3. Підтримка громадських ініціатив, спрямованих на популяризацію української мови	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Заклади освіти та культури	Реалізація мотивуючих проєктів з вивчення, навчання та спілкування українською мовою для жителів Борщівської громади, підвищення ролі української мови як національної цінності та важливого атрибута національної ідентичності
4.	Забезпечення промоції читання як одного із чинників розвитку української мови	4.1. Забезпечення проведення культурно-просвітницьких заходів (проєктів, акцій, фестивалів, виставкових, ярмаркових зустрічей із відомими поетами та письменниками Днів української книги та інших заходів), спрямованих на популяризацію книги та читання серед різних верств населення, насамперед серед дітей та молоді	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Заклади освіти та культури	Запровадження регулярних комунікаційних кампаній щодо популяризації читання як інструменту досягнення персонального та професійного успіху
		4.2. Обласні онлайн-читання «Читаємо Шевченка разом»	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Заклади освіти та культури	Створення умов для промоції читання як одного із чинників розвитку української мови, популяризація творчості Т. Шевченка

		4.3. Участь у Національному тижні читання	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Заклади освіти Заклади культури	Сприяння формуванню навичок та потреби в читанні, як життєвій стратегії жителів громади, особливо дітей та молоді, сприяння промоції читання, привернення уваги до українського книговидання та літератури
		4.4. Забезпечення комунікаційних кампаній про читання як інструмент соціальної адаптації людей з додатковими потребами (інвалідністю), незахищених верств населення або людей, що потребують ресоціалізації (зокрема, ветеранів війни тощо)	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Заклади освіти Заклади культури	Реалізація проєктів, спрямованих на розвиток читання серед громадян Борщагівської громади, які потребують соціальної адаптації, забезпечення доступу до українського книжкового контенту, активізація роботи щодо залучення до читання всіх груп населення
		4.5. Забезпечення поповнення бібліотечних фондів Публічної бібліотеки, Сільської бібліотеки-філії с. Петропавлівська Борщагівка, шкільних бібліотек, кращими зразками сучасної української літератури, словниками, періодичними виданнями.	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Заклади освіти Заклади культури	Забезпечення доступу жителів громади до споживання сучасного українського культурного продукту, оновлення фондів публічних бібліотек книжковою продукцією, виданою українською мовою, задоволення зростаючих потреб користувачів, формування навички і потреби в читанні, широке залучення дітей та підлітків до культурного надбання

5.	Покращення якості викладання державної мови в закладах освіти	5.1. Забезпечення неухильного дотримання закладами освіти громади законодавства України в частині провадження освітнього процесу українською мовою на всіх рівнях здобуття освіти	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Заклади освіти	Забезпечення належного рівня якості надання послуг, провадження освітнього процесу українською мовою, створення умов для результативного та ефективного вивчення державної мови
		5.2. Впровадження в освітній процес, в тому числі у сфері культури, різноманітних форм проведення заходів україномовного спрямування (конференції, тренінги, майстер-класи, вебінари, форуми тощо)	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Заклади освіти Заклади культури	Оволодіння учнівською молоддю сучасною українською літературною мовою, популяризація передового педагогічного досвіду з розвитку та функціонування української мови.
		5.3. Забезпечення в рамках підвищення кваліфікації педагогічних працівників проведення розширеного курсу удосконалення володіння українською мовою, навчальних занять, методологічних тренінгів, майстер-класів, педагогічних студій з питань викладання української мови як державної та з викладання навчальних предметів українською мовою	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Заклади освіти	Підвищення професійного рівня, педагогічної майстерності та кваліфікації педагогічних працівників, опанування нових та вдосконалення раніше набутих компетентностей в межах своєї професійної діяльності щодо володіння українською мовою
		5.4. Забезпечення додаткових можливостей для опанування української мови шляхом створення в закладах освіти та культури громади мовних клубів, гуртків, клубів за інтересами, інших проєктів з вивчення української мови	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Заклади освіти	Організація системної роботи з опанування державної мови для місцевих мешканців та внутрішньо переміщених осіб, посилення функції

				Заклади культури	державної мови, як об'єднуючого і консолідуючого чинника в суспільстві
6.	Створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах, забезпечення реалізації громадянами права на одержання інформації та послуг українською мовою, в тому числі через засоби масової інформації, рекламу, розширення україномовного інформаційного простору	6.1. Висвітлення на офіційних ресурсах Борщагівської сільської ради інформації про порядок застосування норм законодавства про державну мову, право громадян отримувати інформацію та послуги українською мовою	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Заклади освіти Заклади культури	Підвищення рівня інформованості населення з питань функціонування та розвитку української мови, забезпечення вимог чинного законодавства України про мову, формування сприйняття української мови серед населення України як елемента національної безпеки
		6.2. Організація в закладах культури інформаційно-просвітницьких заходів щодо нормативного врегулювання питання використання державної мови у відповідних сферах суспільного життя, функціонування та розвитку української мови	2026-2028	Управління освіти, культури, молоді та спорту Борщагівської сільської ради Заклади культури	Підвищення рівня інформованості населення з питань функціонування та розвитку української мови, забезпечення вимог чинного законодавства України про мову

Сільський голова

Олесь КУДРИК